

جمهوری اسلامی ایران

رئیس جمهور

تصویب نامه هیئت وزیران

بسمه تعالی

“با صلوات بر محمد و آل محمد”

وزارت جهاد کشاورزی - وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی
سازمان حفاظت محیط زیست

هیئت وزیران در جلسه ۱۴۰۳/۴/۲۰ به پیشنهاد شماره ۱۸۸۹/۱۰۰/۱۴۰۲ مورخ ۱۴۰۲/۲/۶ سازمان حفاظت محیط زیست و به استناد اصل یکصد و سی و هشتم قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، آیین نامه مشارکت در حفظ محیط زیست طبیعی و رونق کسب و کار محیط زیستی را به شرح زیر تصویب کرد:

آیین نامه مشارکت در حفظ محیط زیست طبیعی و رونق کسب و کار محیط زیستی

- ماده ۱- در این آیین نامه، اصطلاحات زیر در معانی مشروح مربوط به کار می روند:
 - ۱- سازمان: سازمان حفاظت محیط زیست.
 - ۲- مناطق چهارگانه: پارک های ملی، آثار طبیعی، پناهگاه های حیات وحش و مناطق حفاظت شده.
 - ۳- شورای عالی: شورای عالی حفاظت محیط زیست.
 - ۴- مشارکت: رابطه قراردادی سازمان با اشخاص حقیقی و حقوقی با هدف حفاظت و احیای تمام یا بخشی از حیات وحش و اجزای آنها با اتکا به تخصص و سرمایه گذاری شخص طرف مشارکت، بابت اجرای برنامه های حفاظتی و پژوهشی، تحقیقاتی، آموزشی و ترویجی به ازای اجازه استفاده از امکانات، تأسیسات و مستحقات در صورت مجوز قانونی و طبیعت گردی با مجوز وزارت میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی و بهره برداری پایدار از حیات وحش در چهارچوب ضوابط دستگاه اجازه دهنده.
 - ۵- تنوع زیستی: اقسام زندگی در سه سطح ژن، گونه و زیست بوم (اکوسیستم).
 - ۶- بهره برداری پایدار و خردمندانه: استفاده از اجزای تنوع زیستی (نظیر طبیعت گردی) (با مجوز وزارت میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری)، حیات وحش نگری، عکاسی و فیلم برداری حیات وحش، شکار و صید) به نحوی که منجر به کاهش تنوع زیستی در طولانی مدت نشده و ظرفیت آن برای رفع نیازهای انسان حفظ شود.
- ماده ۲- سازمان می تواند نگهداری و اداره موزه های تاریخ طبیعی و آثار طبیعی ملی را با رویکرد مشارکت با بخش غیردولتی انجام دهد. شرایط، نحوه حمایت، نظارت و ارزیابی فعالیتها و رسیدگی به نقض تعهدات طرف مشارکت به موجب شیوه نامه ای خواهد بود که

جمهوری اسلامی ایران

رئیس جمهور

تصویب نامه هیئت وزیران

در چهارچوب قوانین ظرف شش ماه از تاریخ ابلاغ این آیین نامه توسط سازمان تهیه و به تصویب هیئت وزیران می رسد.

تبصره- سازمان موظف است هر ساله وجوه حاصل از اجرای ماده واحده قانون اخذ ورودیه از بازدیدکنندگان پارکها و موزه های تاریخ طبیعی مصوب ۱۳۶۷ که در لایحه بودجه هر سال پیش بینی می شود را به منظور اجرای طرح مشارکتی در اختیار طرف مشارکت قرار دهد تا در قالب تبصره (۴) ماده واحده قانون یادشده، برای تأمین نیازهای تجهیزاتی و تدارکاتی امور حفاظتی هزینه نماید.

ماده ۳- به منظور اجرای برنامه های حفاظت حیات وحش، سازمان می تواند در ازای مشارکت متقاضیان در اجرای برنامه های حفاظتی و تأمین امکانات و تجهیزات مربوط که منجر به بهبود و افزایش جمعیت حیات وحش گردد، امتیاز بهره برداری پایدار و خردمندانه از جانوران وحشی را برای طرف مشارکت منظور نماید. نحوه مشارکت در قالب توافق نامه یا تفاهم نامه و ضوابط مربوط به آن، در چهارچوب دستورالعملی که ظرف سه ماه از تاریخ ابلاغ این آیین نامه توسط سازمان ابلاغ می شود، تعیین می گردد.

تبصره- در خصوص پروانه های شکار و صید، طرف مشارکت می تواند پس از پرداخت حقوق دولت نسبت به بازاریابی و فروش سهمیه های تعیین شده مطابق تقاضا و قیمت بازار اقدام نماید.

ماده ۴- سازمان می تواند با استفاده از ظرفیت مراکز تکثیر در شرایط نیمه اسارت با رعایت کلیه اصول حفظ سلامت و خلوص ژنی به منظور احیا و بازسازی جمعیت های حیات وحش در طبیعت، از مشارکت اشخاص حقیقی یا حقوقی برای تکثیر گونه های در خطر انقراض یا حمایت و حفاظت شده استفاده نماید. در این صورت، طرف مشارکت اجازه برداشت معادل حداکثر سی درصد (۳۰٪) جمعیت مولید را در قالب صادرات یا فروش مولد یا شکار قانونی مولید رهاسازی شده با اخذ مجوزهای لازم از سازمان و بدون پرداخت وجه خواهد داشت.

تبصره- چنانچه عرصه مورد پیشنهاد طرف مشارکت از اراضی ملی باشد، طرف مشارکت موظف به اخذ مجوزهای لازم از سازمان منابع طبیعی و آبخیزداری کشور می باشد.

ماده ۵- سازمان می تواند مجوز استفاده از حیات وحش و نمادهای ترویجی سازمان در تبلیغات انواع محصولات (اعم از کالا و خدمات) طرف مشارکت یا تبلیغ محصولات در مناطق تحت مدیریت، موزه ها، نمایشگاه ها و همایش های محیط زیست به عنوان آورده خود در قرارداد مشارکت در ازای حفاظت از حیات وحش یا بیمه حیات وحش در برابر خسارات

جمهوری اسلامی ایران

رئیس جمهور

تصویب نامه هیئت وزیران

شماره
تاریخ ۴۰۳ / ۵ / ۰۱

آنان به افراد و دارایی و منافع ایشان لحاظ کند. شیوهنامه اجرایی این ماده ظرف سه ماه از تاریخ ابلاغ این آیین نامه توسط سازمان تصویب و ابلاغ می شود.

ماده ۶- سازمان می تواند انجام پایش های محیط زیستی، مدیریت (نگهداری) فضاهای آزمایشگاهی و نیز مستثنیات تملک شده توسط سازمان، اجرای طرح های شناسنامه دار کردن جانوران وحشی زنده در اسارت و نمونه های آکنده سازی شده (تاکسیدرمی) و اجزای جانوران وحشی که فهرست آنها توسط سازمان تعیین و اعلام می گردد و همچنین آموزش شکارچیان را در قالب قراردادهای مشارکت در بهره برداری و یا خرید خدمات و یا سایر روش های قانونی به اشخاص حقیقی یا حقوقی واگذار نماید. شیوهنامه اجرایی این ماده ظرف سه ماه از تاریخ ابلاغ این آیین نامه توسط سازمان تهیه و به تصویب هیئت وزیران خواهد رسید.

تبصره- دارندگان جانوران وحشی زنده در اسارت و نمونه های آکنده سازی شده (تاکسیدرمی) و اجزای جانوران وحشی که تا زمان ابلاغ این آیین نامه فاقد مجوزهای لازم باشند، می توانند از طریق یک نوبت فراخوان عمومی اعلامی از سوی سازمان، در موعد مقرر در فراخوان، ضمن خوداظهاری، جهت اخذ شناسنامه و شناسه گذاری اقدام نمایند.

ماده ۷- همیاری و اقدامات اجرایی داوطلبانه برای حمایت از جانوران وحشی و حفاظت از زیستگاه ها توسط کلیه اشخاص حقیقی و حقوقی پس از هماهنگی و کسب اجازه از سازمان با رعایت حقوق قانونی و عرفی ذی نفعان امکان پذیر است. دستورالعمل همیاری و نحوه ارائه خدمات و اقدامات داوطلبانه توسط سازمان تدوین و ابلاغ می شود.

ماده ۸- سازمان می تواند در راستای انجام وظیفه حفاظت از جانوران وحشی در معرض خطر انقراض و حمایت و حفاظت شده از مشارکت اشخاص حقیقی یا حقوقی در ازای بهره برداری پایدار و خردمندانه از گونه های یاد شده با رعایت حقوق قانونی و عرفی ذی نفعان استفاده نماید.

ماده ۹- سازمان می تواند از مشارکت اشخاص حقیقی یا حقوقی برای حفاظت، احیا و بهره برداری پایدار و خردمندانه از گونه های گیاهی بومی (اندمیک) و در معرض تهدید در مناطق تحت مدیریت سازمان برای کمک به حفاظت و بهبود وضعیت پوشش گیاهی استفاده نماید. مناطق و رویشگاه های نیازمند مشارکت توسط سازمان منابع طبیعی و آبخیزداری کشور شناسایی و به سازمان معرفی می گردد.

ماده ۱۰- ضوابط مربوط به حفاظت و نگهداری از جانوران وحشی در عرصه های خارج از مناطق تحت مدیریت سازمان که در اختیار سایر دستگاه های دولتی، نهادها و سازمان های

جمهوری اسلامی ایران

رئیس جمهور

تصویب نامه هیئت وزیران

نظامی، انتظامی و امنیتی قرار دارند، به نحوی که نافی حقوق دستگاه‌های اجرایی نباشند، توسط سازمان، تدوین و جهت اجرا به دستگاه‌های مذکور ابلاغ می‌شود و کلیه دستگاه‌ها مکلف به اجرای آن هستند. نظارت بر روند اجرای ضوابط ابلاغی برعهده سازمان است.

ماده ۱۱- کسب و کارهای محیط‌زیستی یا مشارکت در حفاظت محیط زیست طبیعی موضوع این آیین‌نامه، در زمره فعالیت‌هایی قرار می‌گیرند که مشمول دریافت تسهیلات و مشوق‌های توسعه اشتغال و کسب و کار بوده و وزارتخانه‌های جهادکشاورزی، امور اقتصادی و دارایی، تعاون، کار و رفاه اجتماعی و میراث فرهنگی، گردشگری و صنایع دستی و سایر مراجع مربوط می‌توانند برای اعطای تسهیلات نسبت به معرفی به بانک عامل اقدام نمایند.

ماده ۱۲- اجرای این آیین‌نامه نافی حقوق زارعین، کشاورزان و معدن‌کاران نسبت به حقوق مالکانه خود و نیز دامداران نسبت به حق چرا و پروانه چرا یا طرح‌های مرتع‌داری نبوده و رعایت قانون حفاظت و بهره‌برداری از جنگل‌ها و مراتع مصوب ۱۳۴۶ و آیین‌نامه‌های مربوط به آن الزامی است.

محمد مخبر
معاون اول رئیس جمهور

رونوشت به دفتر مقام معظم رهبری، دفتر رئیس‌جمهور، دفتر رئیس مجلس شورای اسلامی، دفتر رئیس قوه قضاییه، دفتر معاون اول رئیس‌جمهور، دبیرخانه مجمع تشخیص مصلحت نظام، دبیرخانه ستاد کل نیروهای مسلح، دیوان محاسبات کشور، دیوان عدالت اداری، سازمان بازرسی کل کشور، معاونت‌های قوانین و نظارت مجلس شورای اسلامی، امور تدوین، تنقیح و انتشار قوانین و مقررات، کلیه وزارتخانه‌ها، سازمان‌ها و مؤسسات دولتی، معاونت‌های رئیس‌جمهور، نهادهای انقلاب اسلامی، روزنامه رسمی جمهوری اسلامی ایران، دبیرخانه شورای اطلاع‌رسانی دولت و دفتر هیئت دولت ابلاغ می‌شود.